

**NORŞİN'İN MANEVİ DİNAMİKLERİNDEN ŞEYH ABDÜLKERİM
ÇEVİK'İN HAYATI VE İLMÎ KİŞİLİĞİ**
**THE LIFE AND SCHOLARLY PERSONALITY OF A RELIGIOUS LEADER RAISED
IN THE TOWN OF NORŞİN: SHEIKH ABDULKERİM ÇEVİK**

M. Macit Sevgili

Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi,
Temel İslam Bilimleri İslam Hukuku Bölümü
macitsevgili@hotmail.com.
ORCID ID: orcid.org/ 0000-0001-7568-7511

Öz*

İlim ve irfan yuvası Norşin'de yetişmiş önemli âlimlerden ve müşitlerden biri, merhum Şeyh Abdülkerim Çevik'tir. Şeyh Abdülkerim, küçüklüğünden itibaren köklü bir eğitim alarak ilme ve tasavvufa vâkıf olmuştur. O, Norşin'de “medrese”, “tekke/dergâh” ve misafirlerin ağırlandığı “divan” faaliyetlerini başarılı bir şekilde yürüterek kendisine intikal eden mirası sürdürmede muvaffak olmuştur. Kısa, ancak bereketli ömrüne birçok hayırlı hizmet sığdıran Şeyh Abdülkerim, halkın sevgisine ve saygısına mazhar olup derin bir etki bırakmıştır. Bu çalışmada genelde Şark bölgesinin; özelde ise Norşin'in önemli simalarından ve manevi dinamiklerinden Şeyh Abdülkerim Çevik'in hayatı ve ilmî kişiliği irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şeyh Abdülkerim Çevik, Norşin, Hayatı, İlmî Kişiliği.

Abstract

One of the most respected scholars and mentors raised in Norşin, a town renowned for erudition and scholarship, is Sheikh Abdulkерim Çevik, who recently passed away. Having been educated intensively since his childhood, this profound scholar had a good grasp of erudition and mysticism. He managed to maintain the spiritual inheritance he had come into by conducting all the activities done in such institutions as madrasa and takka in Norşin, apart from those done in diwan, where guests are received. In his short but fruitful life, this sheikh was able to carry out many benevolent services and leave a deep impact upon people by whom was loved and respected deeply. The present study aims to deal with the life and scholarly personality of Sheikh Abdulkерim Çevik, who is regarded as one of the prominent figures and religious leaders in the east of Turkey, particularly in the town of Norşin.

Keywords: Sheikh Abdulkерim Çevik, Norşin, biography, scholarly personality.

* Bu çalışmadaki bilgilerin çoğu, 02. 03. 2020 ile 28. 05. 2021 tarihlerinde, “Seyda” ailesinden Şeyh Abdülkerim'in amca çocukları, abisi Şeyh Rafet Çevik ve medresesinde ders veren müderrisleri ile yaptığımız görüşmeler sonucu şifahi olarak elde edilmiştir. Ayrıca 22. 12. 2020 tarihinde Remzi Katkat tarafından YouTube'de yayımlanan “Şehid Şeyh Abdülkerim Çevik Norşin'in -Kuddise Sırruhu- Kendi Sesinden Hayatı” ile 06. 04. 2020 tarihinde Risale Akademi tarafından yine YouTube'de yayımlanan “Molla Abdülkerim 'in Hayatı ve İlmî Şahsiyeti” adlı video kayıtlarından da yararlanılmıştır.

1. Doğumu ve Nesebi

Şeyh Abdülkerim, 1970 yılında Norşin'de dünyaya gelir. Babasının adı Şeyh Ataullah Efendi; annesinin adı Radiye Hanım'dır. Babası Şeyh Ataullah, Şeyh Takyeddin'in; o da Şeyh Fethullah'ın mahdumudur. Şeyh Fethullah, "Hazret" lakabıyla meşhûr Şeyh Diyauddin'in; o da "Seyda" lakabıyla meşhur Şeyh Abdurrahman Tağî'nin mahdumudur. Annesi Radiye Hanım, Şeyh Mahmud Zokaydî'nin oğlu Şeyh Cüneyd'in kerîmesidir. Şeyh Abdülkerim'in soyu, anne tarafından da Şarkın üstadı Seyda Molla Halil Siirdî'ye dayanır.¹

2. Tahsil Dönemi

Şeyh Abdülkerim, seçkin ve güzide birçok âlimden muhtelif dersler alır. Altı yaşındayken okula; yedi yaşındayken medreseye gider. Evvela Norşin'de Kurân eğitimi ile başlar. "Elifba"nın bir bölümünü Halid Hoca adlı bir talebenin yanında okur. Yaz aylarında, Norşin'in yukarısında yer alan "Hapınuk" (Ceviz Yatağı) adlı yaylaya ailece gittikleri için Şeyh Abdülkerim, yaz mevsiminde medreseye ara verir. 1977-1980 yılları arasında Norşin'de sadece Şeyh Fadli'nin medresesi açıktır. Bunun üzerine babası Şeyh Ataullah, dokuz yaşlarında olan Şeyh Abdülkerim'i, [amcası Şeyh Nasır'ın oğlu] Şeyh Fadli'ye götürür ve "Sen bu çocuğu [medrese usulüne göre] okut." diyerek kendisine teslim eder. Şeyh Fadli, Şeyh Ataullah'a şöyle cevap verir: "Hayır! Ben "Seydagil" ailesinin çocuklarını okutmam. Çünkü siz çocuklarınıza Kurân-ı Kerîm'i okutup ardından onları okullara gönderiyorsunuz. Ya daimi olarak medresede okutun ya da ben okutmam." -Şeyh Abdülkerim'in aktardığı üzere- bunun üzerine babası, Şeyh Fadli'ye şöyle karşılık verir: "Bu çocuk sana emanet. Sen bu çocuğu sonuna kadar medresede okut!"²

Babası Şeyh Ataullah, 1979 yılında, henüz genç sayılabilecek 41 yaşında vefat eder. Babası vefat ettiği zaman Şeyh Abdülkerim, daha dokuz-on yaşlarındadır ve dördüncü sınıfa gitmektedir. Babasının vefatından dört-beş ay sonra okulu bırakıp babasının vasiyeti doğrultusunda Arapça ve dini ilimleri tedris etmek için Şeyh Fadli'nin medresesine gider. Şeyh Fadli Şeyh Abdülkerim'e, "İlim tahsil etmen şartıyla seni bana teslim etti." der³ ve babasının yanına geldiği olayı kendisine anımsatır. Bu söz, Şeyh Abdülkerim'in zihnine iyice kazınır. Çok zeki olmasına ve okulda bilgi yarışmalarında birincilik payesine almasına rağmen okulu bırakmak ve tamamen medresede kalmak ister. Öğretmeninin rızasının olmamasına ve okuldan ayrılmamasına dönük ısrarlarına rağmen "Artık ben medresede okuyacağım." der. Çok disiplinli bir talebe olan Molla Abdülaziz Kosorî'nin (Korkut) yanında, bir öğün okula bir öğün de medreseye devam etmek suretiyle aynı yıl Kurân-ı Kerim'i bitirir. Kur'ânı bitirmek üzereyken bir gün amcası Şeyh Hafid, okula gitmekte olan Şeyh Abdülkerim'e uzaktan seslenir ve "Abdülkerim! Buraya gel" der. Yanına vardığında kendisine şunu söyler: "Bakalım

¹ Risale Akademi, "Molla Abdülkerim'in Hayatı ve İlmî Şahsiyeti", Sunum: M. Macit Sevgili, *Molla Abdülkerim Çevik Anma Programı*. YouTube (06. 04. 2020), 00:00:25-00:01:35.

² Remzi Katkat, "Şehid Şeyh Abdülkerim Çevik Norşin'in -Kuddise Sırruhu- Kendi Sesinden Hayatı". YouTube (22. 12. 2020), 00:02:40-00:03:45.

³ Katkat, "Şehid Şeyh Abdülkerim Çevik Norşin'in -Kuddise Sırruhu- Kendi Sesinden Hayatı", 00:04:00-00:04:27.

Kur'ân'ı nasıl okuyorsun, oku da görelim." Onun Kur'ân'ı güzel okuması üzerine: "Al bu *Mevlidi*; Seyda Mele Abdülbaki'nin oğlu Şeyh Hikmetullah'ta ibtida et" der.⁴ Böylece Şeyh Abdülkerim, Kur'ân'dan sonra medrese müfredatında okutulan ders kitaplarından ilkinin [*Mevlid*], Şeyh Hikmetullah'ta okumuş olur. Kendi deyimiyle amcası Şeyh Muhammed Hafid'ten de sık sık dersler alır ve kitaplardan bazı bölümleri kendisinde okur. Medrese eğitimine ara verildiğinde, yaz mevsimlerinde yaylalarına gittiklerinde ya da hocası hasta olduğunda hep amcasında okur. Nitekim *Mevlid* ile *Nûbihar*'ın bir bölümünü amcasında okur. Medrese eğitimine ara verildiği bir dönemde, amcası Şeyh Taha'nın Medresesine gider. *Nûbihar*'ın çoğunu ve Şâfiî fikhına dair *Ğâyetü'l-ihtisâr* adlı Şâfiî fikh kitabının bir bölümünü, bu medresede Molla Hakim Korağî'nin yanında okur. Yaz olunca *Ğâyetü'l-ihtisâr*'ın bir bölümünü Seyda Mele Abdülbaki'nin oğlu Şeyh Mazhar'ın; diğer kısmını da amcası Şeyh Hafid'in yanında okur. *Binâ* adlı kitabı tekrar Şeyh Fadli'ye gidip kendisinde okur. Daha sonra Şeyh Fadli Medresesine talebeler geri gelir. *İzzî* ve *Avâmil* adlı eserleri Şeyh Fadli'nin talebesi ve aynı zamanda iyi bir âlim olan Horasan'lı Molla Ebubekir'de okur. Şeyh Ğıyas'ın Medresesi'nde de kısa bir müddet okur. Ardından tekrar Şeyh Fadli'ye gidip *Terkîb*, *Sadullah-ı sağîr* ve *Şerhü'l-Muğnî* adlı kitapları kendisinde okur. *Şerhü'l-Muğnî*'nin çoğunu ise amcası Şeyh Hafid'te okur. Norşin'li Molla Lütfi'nin yanında, Kümbet Mahallesi'ndeki medresesinde bir süre eğitim alır. Keza *Şerhu'l-Muğnî*'nin bir bölümünü Molla Lütfi'den; biraz da Molla Necat'tan ders alır. 1984'lü yıllarda, Gavs-ı Hizanî Seyid Sıbgatullah Arvasî'nin oğlu Seyid Hamza'nın Hizan'a bağlı köyü olan Simban'a gider ve orada Molla Sabri'nin yanında sarf ilmi kitaplarından Teftâzânî'ye ait *Sadinî*'nin yarısından sonrasını; keza nahiv kitaplarından *Hallü'l-meâkid*, *Şerhu'l-Katr* ve *İzhâr* ile *Suyûtî*'nin [*Behcetü'l-mardiyye*] yarısına kadarki kısmını Molla Sabri'de okur. *Molla Câmî* [*Fevâidü'd-Diyâiyye*] adlı kitaba vardığında, medrese koşullarının zorluğu nedeniyle tahsile karşı bir soğukluk hisseder ve yaklaşık bir buçuk yıl eğitimine ara verir. Bu arada da ticaretle ve köy işleriyle uğraşır. Ancak birden bunun böyle yürümeyeceğini düşünüp tekrar ilim tahsiline geri döner. 1988 yılında Tillo'da bulunan Seyda Molla Burhaneddin'in Medresesine gider. 1991 yılının Haziran ayında, 21 yaşındayken Molla Burhaneddin'den ilmî icazetini alır.

3. Tedris Dönemi

Amcası Şeyh Hafid, hemen medreseden ayrılmasını istemez ve tecrübe kazanmasını ister. Zira ona göre talebe, medreseden erken ayrılmakla pişmanlık yaşamaktadır. Şeyh Hafid, hatta zaman zaman şöyle der: "Keşke ben, şimdiye kadar medresede öğrenci olarak kalsaydım."⁵ Şeyh Abdülkerim, icâzet almasına rağmen bundan ötürü bir yıl daha Tillo'da kalır ve müderrislik yapar. 1992 yılının sonlarında hocası Molla Burhaneddin'den müsaade isteyip Norşin'e gelir.

Ne var ki Norşin'de ilmî faaliyetleri rahat bir şekilde sürdürme imkânı bulunmamaktadır. Amcası Şeyh Hafid, onun Norşin'de kalıp zarar-zıyan görmesini

⁴ Katkat, "Şehid Şeyh Abdülkerim Çevik Norşinî'nin -Kuddise Sırruhu- Kendi Sesinden Hayatı", 00:05:30-00:06:10.

⁵ Katkat, "Şehid Şeyh Abdülkerim Çevik Norşinî'nin -Kuddise Sırruhu- Kendi Sesinden Hayatı", 00:11:38-00:12:05.

Norşin'in Manevi Dinamiklerinden Şeyh Abdülkerim Çevik'in Hayatı Ve İlmî Kişiliği

istemez ve birkaç yıllığına Batı tarafına gitmesini ve böylece ortamdaki uzaklaşmasını ister. Bunun üzerine Şeyh Abdülkerim, amcası Şeyh Hafid'in tavsiyesi ve hocası Molla Burhaneddin'in yönlendirmesiyle 1992 yılında Konya'ya gider ve dört ay kadar burada tedrisat faaliyetleriyle uğraşır. Ardından Gebze'de Çayırova'ya gider ve orada Mahmud Efendi'ye [Ustaosmanoğlu] bağlı olan bir vakıfta yaklaşık bir buçuk yıl müderrislik yapar. O vakit henüz 23 yaşındadır. Daha sonra 1993-1998 yılları arasında Gebze merkezde, "Tünel Üstü Camisi"nin altında kendi çabasıyla kurduğu mütevazı medresesinde yaklaşık beş yıl kadar yirmi-otuz talebeye müstakim bir şekilde ders verir. 1996 yılında Gebze'deyken Bitlis'e imam-hatip olarak atanır. Ancak Gebze'de icra ettiği müderrislik vazifesini daha önemli görür ve Bitlis'teki görevinden başladığı gibi istifa eder. Zira asıl görevi, medresede ilim adamı yetiştirmektir. "Tünel Üstü Camisi"nin altındaki medresesi kapanınca birkaç yerde daha tedrisat faaliyetlerini sürdürmeye çalışır; ancak şartlar el vermez ve buna muvaffak olmaz. Bu arada amcası Şeyh Hafid, Norşin'de misafirleri ağırladığı divana ilave yaptırmakta ve etrafındakilere şöyle demektedir: "Bu medresede, Gebze'de bulunan yeğenim Molla Abdülkerim ders verecek." Şeyh Abdülkerim, 28 Şubat kararları doğrultusunda Gebze'deki medresesi kapanır ve Gebze'den ayrılmak zorunda kalır. Bunun üzerine Norşin'e gelir. Şeyh Abdülkerim, 1999 yılında askerlik vazifesini icra etmeye gider. 2001 yılının başlarında askerlik vazifesinden terhis olur ve Norşin'e döner. Esasında Şeyh Abdülkerim'in niyeti ve arzusu, tekrar Batı tarafına gitmek ve tedrisat faaliyetlerini orada sürdürmekten yanadır. Nitekim Gebze, Gölcük, İstanbul gibi yerlerden kendisine davetler ve teklifler gelir. Hatta Gölcük'te bir medrese, üç ay kadar bir süredir kendisinden haber beklemektedir. Ancak Şeyh Abdülkerim, bu teklifleri şimdilik beklemeye almaktadır. Bu arada amcası Şeyh Muhammed Hafid de hastalanmıştır. Amcası hastanede ameliyat edilir, ancak 2001 yılında vefat eder. Şeyh Abdülkerim, Gölcük'teki medreseye gitmeye niyetlenir. Ancak gönlü olmamasına ve mazeret bildirmesine rağmen ailesi ile bölge insanının ısrarı ve müşidi Şeyh Asım'ın kendisine vasiyetinin hatırlatılması üzerine Norşin'de kalmaya karar verir. -Kendi ifadesiyle- ailede ilim faaliyetlerini sürdüreceği hiç kimse de bulunmadığı için Norşin'de kalmak zorunda kalır.⁶ 2001 yılında bir talebe ile tedris hayatına başlar ve zamanla talebeleri artar. Böylelikle medresenin ve divanın başına geçerek otuz bir gibi genç bir yaşta ağır bir sorumluluğun altına girer.

Şeyh Abdülkerim, 2007 yılından şehit edildiği 2020 yılına kadar Norşin'in değişik camilerinde resmi imam-hatiplik görevini de sürdürür. Bu süre içerisinde müftülük tarafından görevlendirilmek suretiyle Cuma vaazları da verir. O, ayrıca hem "İlahiyat Fakültesi" hem de "Sosyoloji Fakültesi"nden de mezun olur.⁷

⁶ Katkat, "Şehid Şeyh Abdülkerim Çevik Norşin'in -Kuddise Sırruhu- Kendi Sesinden Hayatı", 00:15:20-00:17:00.

⁷ Çevik (Şeyh Abdülkerim'in abisi), Şeyh Abdülkerim'in amca çocukları ve medresesinde ders veren müderrisleri. *Kişisel Görüşme* (02. 03. 2020 ile 28. 05. 2021).

4. Tasavvufî Eğitimi

Şeyh Abdülkerim, dokuz-on yaşlarında amcası Şeyh Muhammed Hafid'in irşâdıyla tövbe ederek tasavvufa ilk adımını atar ve küçük yaşlarda hatme-i hâcegâna girer. İlmî icâzetini almış ve uzun yıllar tedris faaliyetinde bulunmuş biri olarak o, tasavvufî eğitimi için 2001 yılında Şeyh Alaeddin Ohinî'nin oğlu, aynı zamanda dedesi Şeyh Takyeddin'in halifesi olan Şeyh Asım'a intisap eder. Seyr-i sülûkunu tamamlar ve tasavvufî hilafetini 2008 yılında -dayısı Şeyh Numan Zokaydî ile aynı zamanda- Şeyh Asım'dan alır.⁸

Şehit edildiği tarihe (2020) kadar bir taraftan "medrese", bir taraftan "tekke/dergah", bir taraftan da "divan" faaliyetlerini ve hizmetlerini kesintisiz bir şekilde icra ederek dedelerinden kendisine intikal eden mirası sürdürmeye muvaffak olur.

5. İcâzetleri

Şeyh Abdülkerim, iki ilmî icâzet merasimi düzenler. İlkinde Molla Sabri ile beraber kırk dört; ikincisinde ise yirmi iki talebeye icâzet verir. Böylelikle her iki merasimde, toplamda yaklaşık altmış talebeye [mucâz] ilmî icâzet verir.⁹

Şehit edildiğinde altmış-yetmiş kadar talebesi vardır ve icâzet almayı bekleyen on-on beş talebesi bulunmaktadır. Onun ders ve icâzet verdiği talebelerin çoğu, İlahiyat Fakültesi veya Diyanet İşleri Başkanlığının farklı kademelerinde görev yapmaktadır.¹⁰

6. Halifeleri

Tespit edebildiğimiz kadarıyla tasavvufta beş halife bırakmıştır. Bunların isimleri şöyledir:¹¹

- Seyid Şeyh Hüseyin'in oğlu Şeyh Mahmud (Kılınç)
- Seyid Şeyh Hüseyin'in yeğeni Şeyh Ömer (Kılınç)
- Molla Muhammed Emin Horadî (Yiles).
- Molla Hasan Gevaşî
- Dedesi Şeyh Takyeddin'in halifesi Molla Abdülbarî'nin oğlu
- Molla Muhammed Vanî

Bunlar dışında seyr-i sülûkunu kendi gözetiminde ve terbiyesinde devam ettiren yaklaşık on sâlik bulunmaktaydı. Şeyh Abdülkerim, sahih tasavvuf anlayışını mutedil bir şekilde temsil eden mürşitlerden biriydi.

7. Dersleri

Şeyh Abdülkerim, medrese müfredatı kapsamındaki kitaplardan Suyûtî'nin [*Behcetü'l-mardiyye*] üstündeki sıra kitaplarını okutmaktaydı. Suyûtî'nin

⁸ Risale Akademi, "Molla Abdülkerim'in Hayatı ve İlmî Şahsiyeti", Sunum: M. Macit Sevgili, 00:06:00-00:06:23.

⁹ Çevik, *Kişisel Görüşme*.

¹⁰ Çevik, *Kişisel Görüşme*.

¹¹ Çevik, *Kişisel Görüşme*.

aşağısındaki sıra kitaplarını ise medresesinde¹² müderrislik yapan üç mucâzi vermekteydi.¹³

Şeyh Abdülkerim, klasik medrese müfredatı dışında öngörüsünü ve münevver yönünü gösteren başka kitaplar da okutmaktaydı. Bunlardan bazılarını toplu bir şekilde ders vermekteydi. Medrese müfredatı dışında ders verdiği kitaplardan bazıları şunlardır:¹⁴

- İmâm Rabbânî'nin *Mektûbât*'ı.
- Sâbûnî'nin *Safvetu't-tefâsir*'i.
- Şâfiî fıkından büyük talebeler için toplu olarak *Muğni'l-muhtâc*; küçük talebeler için *Envâru'l-mesâlik*.
- Hanefî mezhebine mensup öğrencileri için *İhtiyâr*.
- Haftada bir *Risâle-i Nûr* dersleri.
- Fıkıh usûlünden Zeydân'ın *Vecîz*'i ile İmâmu'l-Harameyn Cüveynî'nin *Varakât*'ı.
- Ayrıca hadis usulü dersleri.

8. Bazı Özellikleri ve Birkaç Sözü

Şeyh Abdülkerim, vakur, kibar, sabırlı, halim sever, güler yüzlü, misafirperver ve mütevazı bir kişiliğe sahipti. İnsanları cezbeden bir yönü bulunmaktaydı. Daha küçüklüğünde dahi farklı kişiliğiyle dikkat çekerdi. Nitekim çocuk olmasına rağmen olgun bir insan gibi davranır; insanlar da onu bu haliyle bilirlerdi. Şöhreti sevmez; az yer ve az konuşurdu. İlmî faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde yürütmesine özen gösterirdi. Nitekim "Benim tedavim ilim okumaktır; ders verince bütün rahatsızlıklarım gidiyor, açılıyorum." derdi. Talebelerini çok sever ve onlara maddi-manevi her türlü desteği sağlardı. Devamlı olarak talebelerine şu tavsiyede bulunurdu: "Bizim kapımız herkese açıktır. Allah, insanlara hizmet etmemiz için burayı bize nasip etmiştir".¹⁵

Şeyh Abdülkerim için Kur'ân ve Sünnet esastı. Kerametın şahsî olduğunu ve kendilerini bağlamadığını ifade ederdi. Ona göre kerametten daha elzem şeyler vardı. Esas kerametın, "Kur'ân-ı Kerim ve Sünnet-i Seniyye'ye ittibâ etmek" olduğunu belirtirdi.

Şeyh Abdülkerim, son derece iffetliydi. Medresenin maişetini, kendisinin ve ailesinin imkânlarıyla sağlardı. Dini konularda oldukça hassastı. Şuurlu bir mümin olduğuna delalet eden iki örnek zikredilebilir: "Arabası birçok kez çamurda kalmasına ve çevresinde bulunanlardan bazıları: "Hadi iki talebe çağır da gelip arabayı çeksinler." demelerine karşılık şöyle derdi: "Hayır! Biz bu talebeleri okutmak için buraya getirdik." Aynı şekilde kar yağışının yoğun olduğu Norşin'de evinin önünde, metrelerce kar toplanmasına rağmen aynı hassasiyete binaen evinin önünü talebelere temizletmezdi.¹⁶

¹² Şeyh Abdülkerim'in şehâdetinden sonra medresenin adı "Şehid Şeyh Abdülkerim Medresesi" olarak değiştirilmiştir.

¹³ Çevik, *Kişisel Görüşme*.

¹⁴ Çevik, *Kişisel Görüşme*.

¹⁵ Çevik, *Kişisel Görüşme*.

¹⁶ Çevik, *Kişisel Görüşme*.

O, köşesine çekilen müşid ve müderrislerden farklı bir profil sergilerdi. Nitekim ümmetin dertleriyle dertlenir, ümmetin içinde bulunduğu zilletten kurtulması için tedavi yöntemleri arayışına girerdi. Allah'ın dinini dünyalık için alet edenlerin, dünya ve ahirette maruz kalacakları perişanlıktan bahsederdi. Ümmetin ittifakı, ittihadı, birliği ve dirliği için elinden geleni esirgemezdi. En son gittiği hac farızasında, "Ben ümmetin birliği ve cemaatlerin birleşmesi için dua ettim." derdi.¹⁷

Keza barışı ve barıştırmayı çok severdi. Kan davalarına son verir ve aşiretlerin birbirleriyle iyi geçinmesine öncülük ederdi. Bu hususta hakkı anlatmaktan geri durmazdı. Şehitlere gıpta ederdi. İslam'ı hakkıyla yaşamının bir bedeli olduğunu belirtir ve dualarına şehit olmayı da katardı.

Bir konuşmasındaki bazı sözleri şöyledir:

Ey Müslümanlar! Uyanın artık! Küfür hiçbir zaman size fayda vermez. Müslümanların yardımcısı ve dostu ancak Allah'tır. Ey Müslümanlar! Birleşerek kardeş olun, güçlerinizi bölerek dağılmayın, bölünüp parçalanmayın. Hep birlikte Allah ve Rasûlü'ne yönelin. Ey Müslümanlar! Birbirinize düşmanlık yapmayın! Unutmayın ki Müslümanlar tarihin hiçbir zamanında bu kadar birbirinden uzaklaşarak zulme uğramamışlardı. Müslümanlar arasına bu kadar nifak tohumları ekilmemişti. İslam âleminin bu zulme uğramasının sebebi, aralarındaki ihtilaftandır. Ey Müslümanlar! Bugün yeryüzünde cereyan eden olaylar, katliamlar, gözyaşları, acılar, yakıp-yıkmalar, sadece İslam ülkelerinde olmaktadır. Küfür; mallarıyla, güçleriyle birleşerek İslam'a savaş açmıştır. Müslüman'ı Müslüman kardeşine düşman etmiştir. Uyanın artık! Küfre karşı birleşin ve saflarınızı netleştirin. Safınızı Allah ve Rasûlü'nün safı olarak belirleyin. Aranızdaki ihtilafları bir kenara bırakın. Güçlerinizi küfre karşı birleştirin. Unutmayın ki ancak müminler birbirinin dostudur."¹⁸

9. Etkinlikleri

Şeyh Abdülkerim, dini hizmetleri aktif olarak yürütür ve bu meyanda çeşitli ilmî, sosyal ve kültürel aktivitelere katılırdı. Bunlardan bazıları şöyledir:

- Medav (Medrese Alimleri Vakfı) yönetim kurulu üyeliği.
- Ehl-i Sünnet âlimleri birliği üyeliği.
- Dünya âlimleri birliği üyeliği.

Tasavvuf, ahlak, ibadet ve ümmetin sorunları gibi önemli konularda kafa yorar ve bu çerçevede çeşitli yazılar kaleme almaktaydı. Bilhassa *Burhân* ve *Marifet* gibi dergiler ile sosyal medyanın çeşitli mecralarında, 2012 ile 2019 yılları arasında mezkûr konularda yazılar yayımlamaktaydı.¹⁹ Ayrıca kendi internet sitesinde verdiği muhtelif sohbet ve fetvaları bulunmaktaydı.²⁰ 2-3 yıldan beri de telefonda, İslâmî ilimlerin farklı sahalarında dersler vermekteydi. Bu yönüyle gündemi takip eden, güncel meseleleri araştıran ve modern iletişim araçlarını etkin ve faydalı bir şekilde kullanan bir kişiliğe sahipti.

¹⁷ Çevik, *Kişisel Görüşme*.

¹⁸ İlke Haber Ajansı (İlkha), "Röportaj" (Erişim: 19.01.2020).

¹⁹ Risale Akademi, "Molla Abdülkerim'in Hayatı ve İlmî Şahsiyeti", Sunum: M. Macit Sevgili, 00:15:05-00:15:45.

²⁰ Sohbetleri ve yazıları için örneğin bk. <http://abdulkerimcevik.com>.

Norşin'in Manevi Dinamiklerinden Şeyh Abdülkerim Çevik'in Hayatı Ve İlmî Kişiliği

10. Vefatı

19 Ocak 2020 tarihinde, ilim ve irfan yuvası Norşin'de, altmış-yetmiş kadar talebesinin bulunduğu medresesinde talebelere ders verirken uğradığı silahlı saldırı sonucunda şehit edildi.

Değerlendirme

Medresenin ve özüne uygun tasavvuf anlayışının en ideal simalarından ve bölgenin ileri gelen kanaat önderlerinden biri olarak bilinen Şeyh Abdülkerim'in, ömrünün en verimli evresinde mağdur ve mazlum bir şekilde şehit edilmesi, halkı üzüntüye boğmuş ve acısı her geçen gün artan derin bir etki bırakmıştır. Şeriat-tarikat-hakikat açısından istikbal vadeden Şeyh Abdülkerim'in vefatı; bölge, ülke ve ümmet için büyük bir kayıp olmuştur. Taziyesinde müşahede edilen mahşeri kalabalık, kamu vicdanının ne kadar yaralandığının açık bir göstergesi olmuştur.

Kibar yapısı, narin görüntüsü, zarif konuşması, güler yüzü ve mütevazı kişiliğiyle herkesin sevgisine mazhar olan Şeyh Abdülkerim'in şehâdeti karşısında, "Bu masuma, bu güzele nasıl kıyılır..." sorusu dillerden düşmemiştir. Taziyesinde merhum Şeyh Nureddin Norşin'in sarf ettiği şu söz, hafızalarda canlılığını korumaktadır: "Biz bugüne kadar kimseyi incitmedik. Bizi incitenleri Allah'a havale ediyoruz."

Kaynakça

- Çevik, Rafet (Şeyh Abdülkerim'in abisi), Şeyh Abdülkerim'in amca çocukları ve medresesinde ders veren müderrisleri. *Kişisel Görüşme* (02. 03. 2020 ile 28. 05. 2021).
- İlke Haber Ajansı (İlkha). "Röportaj". Erişim: 19.01.2020. <https://dogruhaber.com.tr/haber/636894-seyh-abdulkerim-cevik-daha-onceki-bir-roportajinda-onemli-aciklamalarda-bulunmustu>.
- Katkat, Remzi. "Şehid Şeyh Abdülkerim Çevik Norşin'in -Kuddise Sırruhu- Kendi Sesinden Hayatı". *YouTube* (22. 12. 2020). https://www.youtube.com/watch?v=Q64ZycRR_uw. Erişim 27. 05. 2021.
- Risale Akademi, "Molla Abdülkerim'in Hayatı ve İlmî Şahsiyeti". Sunum: M. Macit Sevgili. *Molla Abdülkerim Çevik Anma Programı. YouTube* (06. 04. 2020). https://www.youtube.com/watch?v=1_antj1FBM. Erişim: 01. 05. 2021.
- Sohbetleri ve yazıları, <http://abdulkerimcevik.com>.